

etiam sortitur effectum decretum Regium in ea expectatum, nam quandoque omnia innovata reponuntur, quandoque autem non omnia, quæ tempora distinguenda, & consideranda sunt, nam si ab interlocutoria legitima appellationis virtute, in Senatu obtineat
 235 gravatus primum decretorum genus, scilicet, que hanc fuerca orogue, y reponga, hoc casu certum est hujusmodi decreti virtute, debere judicem cum effectu reponere omnia facta intra terminum ad appellandum, & ea quæ post appellationem attentavit, usque ad id tempus, quo sibi decretum, & Regia provisio intimatur, ut insinuant decreti verba generaliter concepta, nempe
 236 *pe todo lo que a hecho despues de la appellacion, &c.* quæ comprehendunt prædicta tempora, nam qui omne dicit, nihil excludit, l. testatorem 58. in princ. ff. de legatis 3. l. post contrarium, ff. de donationibus, Curtius Senior consilio 49. Aymon. consilio 294. Joannes Gutierrez numero 4. & 5. Felinus in capit. de quarta, numero 15. de prescript. Crescent. decisio 1. de privileg. Gomez. in regul. de triennial. quest. 2. versiculo tamen his, Cæsar. de Gaslis decisio 1. numero 1. 5. & 6. decisio 2. numero 3. & 4.
 237 Rursum quia dictio, *todo de qua in d. decreto*, quod Latine, omne, est universalis, cuncta comprehendens, l. omnes populi, & ibi tradunt DD. ff. de just. & jur. l. Galus, §. in omnib. ff. de lib. & posthumis, & continet in se
 238 enixam, & universalem significationem. Abb. in cap. qualiter, & quando, el. 2. num. 8. de accusat. Alexand. consil. 72. visis, n. 2. post princ. lib. 2. Rolan. à Valle consil. 84. num. 2. lib. 1. & alii, quos allegat Hieronym. Gonzal. de alterna. gloss. 6. num. 20. & 21. & illa alia verba ejusdem decreti, ibi, *despues de la appellacion*, comprehendunt omnia attentata, quæ ipsam appellationem subsequuntur, l. ff. cui legetur, in verbo post biennium, & ibi Francisc. Aret. col. 2. ff. de legatis 1. imò etiam (summa cum ratione) comprehendunt ea, quæ judex semel reposituit vigore Regiæ provisionis, idemque iterum attentavit in eodem articulo, quia cum in continenti fiunt, censetur inesse, & sic non dicitur cum effectu (ut tenebatur reposituisse, imò nihil fecisse videtur, si à se repositum, iterum reposituerit, juxta l. qui sic, ff. de solutio. & ea quæ nos latissime congestimus infra, 4. part. cap. fin. ante finem, versiculo sed contrariam partem, imò quod condemnatus, hac sententia, à num. 225. & pluribus sequentibus, ubi multa ad propositum reperies, & magis ad propositum dixi supra, 1. p. cap. 3. §. 1.
 248 Ad ea autem, ad quæ circa diversos articulos ejusdem causæ judex post effectualem repositionem, inter procedendum gravavit, seu etiam attentavit, non extenditur provisio, & decretum, cum loquatur expressè de his tantum, quæ attentata fuere à judice, ibi, *todo lo*
 241 *hecho, &c.* & sic circa jam facta, non verò facienda providet, quia dispositio adjecta verbo, vel participio debet intelligi secundum tempus verbi, vel participii, l. in delictis, §. si extraneus, ff. noxalibus, l. ex facto, §. penult. ff. ad Trebel. Decius consil. 662. num. 13. Craveta consil. 212. num. 3. Cumanus consil. 166. Gutierrez consil. 1. nu. 14. Cevallos præf. commun. opinionum, lib. 6. q. 633.
 242 nu. 14. quare si lex vel statutum utitur verbo, de præterito tempore, non extenditur ad futurum, sed ad ea tantum, quæ præterita sunt, & perfecta, ex proprio significato, l. cum lex, ubi B. & alii, ff. de legibus, ut per Jacobum Buttigar. Bart. Paul. Alexand. & alios late dixit Jas. in l. si quis id quod, numero 25. ff. de jurisd. omnium jud. & propterea alia, & nova interpellatione opus est, argumento text. in l. non potest videri, ff. de iudiciis, & sic aliter ad Senatum non trahetur processus, nisi virtute novæ appellationis, à voviter attentatis, quia quæ postea emergant, novo indigent auxilio, l. de etate, §. ex causa, ff. de interrogatoriis actionibus, & nova res novum exigit remedium, l. 2. in princip. de

ventre inspicendo, & vide quæ late dixi supra, 1. part. cap. 2. §. 1.
 Ut quando pars appellans sive ab interlocutoria, 243 sive à diffinitiva, ad tribunal non accedit pro delatione appellationis nanciscenda, putà, quia judex jam ei detulit, sed quia postmodum in causa judex processit, spreto effectu appellationis, cupit attentata revocari, & reponi, quo casu licet aliàs videatur minimè posse tribunal adiri, quia deficit appellatio cujus virtute pro ejus delatione ad idem recurritur, secundum ea, quæ late diximus supra, cap. 2. part. 1. tamen arbitror, virtute ejusdem appellationis jam delatæ, si postmodum attentavit, posse ad tribunal accedere, gravatus quia violentia non solum consistit in denegata appellationis delatione, secundum legem 36. titulo 5. lib. 2. recopilat. ibi: *Alçar las fuerças, que los juezes Ecclesiasticos, y otras personas hazen en las causas, que cognoscen no otorgando las appellaciones, que dellos legitimamente son intuerpuestas, & ibi, den mestras cartas en la forma acostumbrada en nuestro Consejo, para que se otorgue la appellacion, & ibi iterum, y si por el les constare que la appellacion esta legitimamente interpuesta, alcando la fuerça, provean que el tal juez lo otorgue, &c.*
 Sed etiam eadem violentia consistit in his quæ 244 (spreta appellatione, eaque pendente) judex attendendo exequitur, juxta text. mirabilem in l. lege Julia, la primera, cujus sunt verba: *Lege Julia de vi publica tenetur, qui cum Imperium, potestatemve haberet, civem Romanum adversus provocationem necaverit, verberaverit, jusse, itve quid fieri, aut quid in collum injecerit, ut torqueatur &c.* ff. ad legem Juliam, de vi publica, de quo nos latius in prima parte, cap. 1. & 2. diximus: tenet etiam per eandem legem Reb. in tractatu de sententiarum executione, in præfatione, num. 22. tom. 1. folio mihi. 307. licetque cautela erit, ut oppressus 245 conqueratur in tribunali de judice non deferente (cum re vera effectivè non detulisse dici potest, qui nihilominus attentavit, saltem quoad hunc effectum tollendæ violentiæ, & pro ea recurrendi ad supræmæ prætoris) quod mihi verissimum videtur, de qua difficultate vide quæ latissime dixi prima parte, capite sexto, per totum, & licet etiam cautum erit ab attentatis noviter appellare, & pro ejus delatione, & repositione adhiberi Senatui, cum utique ab attentatis appellatio legitima sit, secundum Lancelot. de attent. 2. parte, cap. 8. num. 7. & 3. part. cap. 1. num. 10. & num. 25. & nos latius suo loco diximus.
 Aliæ autem plures interlocutoriæ sunt, quæ alio- 246 rem, & difficiliorem expeditionem exigunt, ut cognoscatur, an ab eis interpositæ appellationi, deferendum sit, vel non, de quibus in discursu totius hujus secundæ partis sigillatim apponuntur.
 Et pro complemento hujus materiæ, qui Congre- 247 gatio censuerit circa dispositionem Concilii Trident. an & quibus casibus ab interlocutoria sit licita appellatio: unam referam declarationem Congregationis anno 1600. relata per Quarantam in summa Bull. in verb. Archiepiscopi auctoritas, Piasc. in praxi Episcopali p. 2. c. 4. num. 191. Aloyf. Ricc. in praxi Ecclesiastica appellationum, decis. 504. à num. 1. fol. 533, quæ declaratio tenoris sequentis est.
 Ad tollendas ambiguitates, & controversias jurisdictionales, quæ inter appellationum, & priores instantiæ iudices non sine partium dispendio; cursusque justitiæ impedimento, & sæpe cum scandalo oriuntur, sacra Congregatio cum Episcoporum præposito, facta prius relationes Sanct. D. N. Clement. VIII. ac de Sanctitatis suæ mandato vivæ vocis oraculo desuper habito in hanc, qui sequitur modum, ab omnibus, ad quos spectat in posterum fieri, ac servari debere, mandavit, & mandat, Metropolitanis, Archiepiscopis, Primates, Patriarchæ, Suffraganeos, eorumque subditos non

non judicent, nisi in casibus à jure expressis. Item nec alii Superiores, etiam Nuntii vel Legati de latere specificam facultatem majorem non habentes, causas in Curis ordinariarum, vel aliorum inferiorum judicum pendentes, ad se advocent, nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur, tuncque appellantes ad inferiorum jurisdictionibus, quoad alias causas eximere non possunt.
 Appellationes nunquam recipiantur, nisi per publica documenta, quæ realiter exhibentur, prius constiterit appellationem à sententia diffinitiva, vel habente vim diffinitivæ, ut à gravamine, quod per diffinitivam sententiam reparari non possit, in casibus à jure non prohibitis per legitimam personam; & intra debita tempora fuisse interpositam, ac prosecutam.
 Nec dum causæ coram inferioribus iudicibus pendet, ante diffinitivam sententiam, vel habentem vim diffinitivæ, de gravamine illato Superiores cognoscere valeant, licet intra præjudicium curius causarum, se id facere contesterent, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, ut ipsis copia processus transmittatur etiam expensis appellantis.
 Inhibitiones post appellationem, sicut præmittitur, receptam non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, ut decreti diffinitivi, aut vim diffinitivi habentis, vel damnum per diffinitivam irreparabile continentis, aliàs inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcumque sunt ipso jure nulla, eisque impune non parere liceat.
 Si appellare asserat sententiam, aut appellationis exemplum culpâ iudicis, vel actuarii habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibito concedenda, sed eis tantum, ad quos pertinet, injungi poterit, ut soluta condigna mercede actorum, exemplum authenticum appellanti intra brevem aliquem competentem terminum tradatur.
 Ab executione decretorum Sac. Concil. Trident. aut visitationis Apostolicæ appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec si Episcopi virtute ejusdem Sac. Concil. procedunt uti Sedis Apostolicæ delegati in causis, quæ sub eorum jurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salva tamen in hoc casu Legatorum & Nuntiorum Apostolicorum Auctoritate.
 In causis verò visitationis ordinariarum, aut correctionis morum, quoad effectum devolutivum tantum admittantur, nisi de gravamine per diffinitivam irreparabile agatur, vel cum visitator citata parte, & adhibita causæ cognitione judicialiter procedit, tunc enim appellationis locus erit, etiam quoad effectum suspensivum.
 Cum gravamine, quod per diffinitivam reparari nequit, ut indebitæ carcerationis, vel torture, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non nisi visis actis, ex quibus evidenter appareat de gravamine, appellatio admittatur, aut inhibito, vel provisio aliqua procedatur.
 Causa appellationis pendente, appellantis in eodem, quo reperitur carcere permanebit, quoad judex, ad quem appellatum est, visis actis, & causâ cognitâ aliter decreverit, & tunc si à iudicis ad quem decreto vim diffinitivæ habente, fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.
 Acta originalia processus primæ instantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspectu incidat, quæ judicialiter objiciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad ordinariarum, ut in suo Archivo conserventur.
 Censura Ecclesiastica in appellantem prolata relaxati, aut nulla declarari per iudicem appellationis non

possit, nisi auditis partibus, & causâ cognitâ, tuncque si constiterit eam justam esse, ad iudicem, qui excommunicavit, appellans remittendus est, ut ab ipso, juxta sacros Canones beneficium absolutionis, si humiliter petierit, debitamque emendationem præstiterit, obtineat: si verò injusta esse, clarè appareat, superior absolutionem impendat, si dubitetur, honestius est, ut ad excommunicationem intra brevem aliquem competentem terminum eidem præfigendum, absolvendum remittatur, licet etiam superior hoc casu id ipsum per se præstare jure possit.
 Absolutio ad cautelam, non nisi parte citata, & visis actis cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolata, vel à jure si occurrat dubium facti, vel probabile dubium juris, concedenda erit, tuncque ad tempus breve cum reincidentia, & præstita per excommunicatum cautione de stando juri, & parendo mandatis Ecclesiæ tantum; & si ob contumaciam manifestam, expensas pariter satisfacere, & cavere de iudicio silti coram excommunicatore quis tenebitur prius, quam ad cautelam absolvatur.
 A sententia etiam diffinitiva contra verum contumacem prolata, & appellatio non recipiatur, nec inhibito, aut alia quavis provisio, quandiu appellans in hujusmodi vera contumacia persistit, concedatur. Romæ in sacra Congregatione die 13. Octobr. 1600. Alex. Card. Florent.

CAPUT II.

Appellationi gravamen præcedenti, aut conditionali, nisi, &c. seu etiam minus legitima, ubi aliàs licetè interponi potuit, an judex non deferens, vim faciet, & quod tunc decreti genere uti solet Senatu.

SUMMARIUM.

- 1 & 6 Advocatorum error damnatur appellanti conditionally, pero hoc, & quatenus non concedas, appello, & iudicis non expectata determinatione recurrunt ad Senatum per viam violentiæ.
- 2 Decreti genere quo tunc utatur Senatus.
- 3 Appellatio conditionally, & a nondum illato gravamine non tenet.
- 4 Exceptionem oppono; & si non admisseris, appello, appellatio legitima non est.
- 5 Exceptionem anteaquam judex, vel admittat, vel recusat; pars non dicitur gravata.
- 6 Potens aliquid fieri, & quatenus non fiat, appellat statim, non valet appellatio.
- 7 Gravamen est causa fudamentalis, & finalis appellationis.
- 8 Gravaminis cessante causa, cessat appellatio.
- 9 Appellare non potest non gravatus.
- 10 Gravatus judex tacite procedendo ad actum quod non comparitur cum jure partis, & eo quod petit.
- 11 Gravamen præcedere appellatione, non est e converso, & exceptionis tacita, vel expressa expectata determinatione.
- 12 Propositiatio vitiatur, & annullatur actum.
- 14 Gravaminis causa expressè est proponenda appellatione ab interlocutoria.
- 14 Appellare à gravamine, & pro ejus causa assignare omnes, que ex actis possent colligi, non sufficit.
- 15 Causa talis debet appellatione proponi, qua si foret probata, reputaretur legitima, aliàs non tenet.
- 16 Conditionally appellatio emissa non tenet, quia nulla causa gravaminis potest in ea exprimi.
- 17 Conditionally emissa appellatio dicitur à futuro gravamine, que non admittitur.